

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

Vreet Tram biedt schoon, slim en snel vervoer verse producten in centrum Amsterdam

Désirée Crommelin, 29/06/2019

DE VREET TRAM BIEDT SCHOON, SLIM EN SNEL VERVOER VAN VERSE PRODUCTEN NAAR HET CENTRUM AMSTERDAM. Deze duurzame logistieke oplossing voor kleinschalig vervoer van groente, fruit en drank is efficiënt door innovatie van bestaande traminfrastructuur met slimme technologie en is 15% goedkoper. Aan de gemeente Amsterdam, de eigenaar van deze infrastructuur het voortouw te nemen.” Zo vat de woordvoester van het Vreet Tram-team Esmée Mlihi de hoofdpunten deze tram samen.

Vreet Tram

De Vreet Tram is een praktische oplossing om verse producten op een schone, slimme en snelle manier naar de Amsterdamse binnenstad te vervoeren. Deze transportlijn

maakt gebruik van bestaande infrastructuur: het tramnetwerk en slimme digitale technologie, die bij containervervoer in de haven wordt gebruikt en aangevuld met track&trace-software van bijvoorbeeld maaltijdbezorgdiensten als Foodora en Deliveroo. Bij de Freight tram, op z'n Amsterdams tot *de Vreet Tram* gedoopt, is het voorste gedeelte van de tram voor personenvervoer bestemd, het achterste gedeelte van de tram voor goederenvervoer. In grote lijnen werkt de Vreet Tram als volgt: De tram neemt de goederen mee vanaf de goederenhub aan de rand van de stad, waar ze met slimme software worden in- of uitgeladen. Op de halte, de 'subhub' worden de slimme boxen van gestandaardiseerde afmeting met vers groente, fruit en drank uit de tram op de halte door een slimme hijskraan gelost of geladen. De reizigers hebben er geen last van tijdens hun in- en uitstappen dat gemiddeld zo'n 30 tot 60 seconden in beslag neemt. De boxen worden vervolgens de laatste meters per elektrisch vervoersmiddel, een (bak)fiets naar de klant vervoerd, die via track&trace-software weet waar en wanneer hij de bestelling kan verwachten. Vervoer per Vreet Tram is dé oplossing tegen het dichtslibben van de oude binnenstad, luchtvervuiling en vertraging van aanvoer van verse producten en betekent een daling van ruim vijftien procent op de transportkosten.

Amsterdam

Al jaren kampt Amsterdam tijdens het spitsuur met files en daarmee gepaard gaande luchtvervuiling door met name het groeiende aantal bestelbusjes van leveranciers, die in de binnenstad bestellingen moeten afleveren. Volgens de gemeente is de stad te klein en slibt die dicht door kleinschalige aanvoer van goederen voor de steeds meer zichtbaar wordende hipstercultuur in horeca en winkels. Daar neemt de vraag en dus de aanvoer van lokale en biologische producten toe. "De versnipperde aanvoer van die verantwoorde ecologische goederen heeft helaas geen duurzaam effect op het leefklimaat in de stad, want net als andere (vracht)auto's veroorzaken deze veelal dieselbusjes veel luchtvervuiling in de stad. Daarbij komt dat deze bestelbusjes van gespecialiseerde leveranciers niet vol geladen zijn, maar gedeeltelijk gevuld zijn met slechts eigen goederen. Dit in tegenstelling tot de vol en efficiënt geladen grote vrachtwagens van de supers." De toenemende goederenstroom met name van deze kleinschalige vervoerders veroorzaakt steeds meer overlast en frustratie bij de klanten: horeca en winkeliers die op hun goederen zitten te wachten, maar ook bij de burgers. Het laden en lossen tijdens het spitsuur midden op straat in het centrum is niet alleen een blokkade voor de hulpdiensten, ook voor de gewone Amsterdammer die op de weg is naar school of werk. Dat trekt een flinke wissel op het sociale klimaat in de stad. De gemeente is nu op zoek naar een duurzame oplossing voor deze kleinschalige goederenstroom.

"Vervoer met de Vreet Tram is 15% goedkoper"

WeMakeThe.City

Vorige week tijdens het festival [WeMakeThe.City](#) stond in het teken van urgente stedelijke vraagstukken én oplossingen binnen de Metropoolregio Amsterdam. Ter inleiding van dit festival organiseerde de gemeente Amsterdam samen met de Hogeschool van Amsterdam, AMS Institute (Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions) en Climate KIC, een innovatieprogramma van de Europese Unie *Amsterdam City Challenge 2019*. Met deze 24-urige hackaton riep de gemeente burgers op problemen in de stad en omgeving te helpen oplossen. Twee problemen lagen er op tafel: energietransitie en duurzame mobiliteit binnen de hoofdstedelijke regio. Iedereen kon zich opgeven en na een selectie op achtergrond en kennis over de onderwerpen werden er teams gevormd. Winnaar van de prijs Duurzame mobiliteit – duizend euro en een bid te kunnen uitbrengen bij Climate KIC (EU) – was het zes koppige team van ‘*de Vreet Tram*’. Uitgangspunt van het team bij de oplossing voor de groeiende goederenvervoer in de hoofdstad is: Maak gebruik van bestaande infrastructuur: water of tram, want voor het bouwen van een nieuwe infrastructuur is geen tijd of ruimte. Onder druk van klimaatverandering dringt de tijd om de luchtkwaliteit en het leefklimaat in de stad te verbeteren. Vervoer over water, over de grachten was van het begin af aan geen optie, want dat gaat te traag voor het vervoer van verse bederfelijke goederen. Dus werd gekozen voor de tram. Binnen 24 uur was het concept de Vreet Tram geboren. Esmée Mlihi, woordvoester van het team de Vreet Tram geeft ruitelijk toe, dat het idee van de Vreet Tram is geïnspireerd door de Cargotram, die helaas in 2009 in Amsterdam mislukte. “Een kwestie van gebrek aan stakeholders management, luidt haar conclusie. “De les die wij uit het initiatief Cargotram hebben getrokken, is dat het initiatief tot samenwerken met belanghebbenden bij de gemeente moet liggen, als eigenaar van deze publieke infrastructuur.”

“Maak gebruik van bestaande infrastructuur: water of tram”

Design activisme

Netflix

Het enthousiasme van het Vreet Team komt voort uit hun gevoel van collectieve verantwoordelijkheid. Wij burgers! “Kom achter dat tv-scherm vandaan en neem je verantwoordelijkheid. Kijk eens wat minder Netflix. Dat is brood en spelen en houdt ons rustig, stil in ons eigen coconnetje. Neem je verantwoordelijkheid” is hun oproep.

“De overheid is mij veel te traag in het verduurzaming van de samenleving”, licht Mlihi, een van oprichtsters van het bedrijf Suitable Fashion haar inzet toe. “Met een goede opleiding en werkervaring raak ik daarom steeds meer politiek geëngageerd. Het gaat mij hier om actief burgerschap. Ik ben gewoon ongeduldig en wil mijn steentje bijdragen aan de hedendaagse samenleving met het oog op ónze toekomst.” En tijdens WeMakeThe.City was zij zeker niet de enige jonge ondernemer die ongeduld toonde over hoe tot nu toe overheden verduurzaming, energietransitie, vervuiling van het leefklimaat en mobiliteit aanpakken. Met dit politiek activisme, voor Mlihi is dat design activisme, willen jonge professionals druk uitoefenen op overheden. “Wij zijn net als iedereen burgers, wij zijn jong, onze kennis en kunde is up-to-date en wij zijn niet op ons mondje gevallen.” Zij illustreert het met de reactie van overheden bij de presentatie van het concept van de Vreet Tram. “Twinkelende ogen met de blijde verzuchting: Dat is wat we gevraagd hebben! Vervolgens schoot men in het ‘ja-maar’ zonder het waarom, gebaseerd op de ons inziens gedateerde regelgeving, uit te kunnen leggen. Hoe serieus ben je dan als overheid in je klimaatbeleid?” Deze jonge design activisten willen transparantie en openheid en laten zich niet met een kluitje in het riet sturen. Zij vragen door: Leg de feiten op tafel. Wie is verantwoordelijk? Wie kunnen wij bellen? Zij voelen zich verantwoordelijk en zijn geïnspireerd door Urgenda die de Nederlandse staat voor de rechter daagde. “Het gaat om collectieve verantwoordelijkheid. Bescherming van belangen van gevestigde partijen mag geen excuus zijn om te innoveren! Onze Vreet Tram is een idee, een visie, een design, een politieke drukmiddel. We willen reuring en laten zien, dat het meer is dan een ludieke actie. Ons gaat het niet om een eigen bedrijf. Onze kracht ligt in design activisme, in innovatie om zo medeburgers, overheden en marktpartijen aan te zetten iets te doen. Wij trekken daarna verder op zoek naar de volgende uitdaging om daar een duurzame innovatieve oplossing voor te vinden.”

“We hebben straks naast een swapfiets, ook een swaptram.”

Schoon, snel, slim

De gemeente is aan zet. ‘Overheid op afstand’ het devies van de overheid in de jaren ’80 van de vorige eeuw is niet meer van deze tijd, lijkt het Vreet Tram-team van jonge designers te zeggen. Geen stap terug als overheid. Dat kan de overheid zich niet permitteren gezien de omvang van klimaatverandering. “Wij zien de taak van ónze overheid de burgers te beschermen en hen te faciliteren om hun leven te verduurzamen thuis en op het werk door goede voorzieningen te bieden. In dit geval de bestaande gemeentelijke infrastructuur voor openbaar vervoer van reizigers in Amsterdam open te stellen voor goederenvervoer. Op korte termijn kan deze gemeentelijke dienst door innovatie schoon, slim en snel openbaar vervoer voor goederen bieden, waarvan iedere ondernemer gebruik kan maken.”

Wat de gemeente nodig heeft voor de Vreet Tram is grotendeels voorhanden: een bestaande tram- en digitale infrastructuur. Eigenlijk alleen nieuw is de uitbreiding op de halte met de kasten – mooi in het stadsbeeld passend – waarin de slimme boxen met goederen geplaatst kunnen worden. In hoeverre de tram dit goederenvervoer aan kan, bestaat in het team geen twijfel. “Een tram heeft power.” Mocht het achterste deel van

tram op den duur niet genoeg zijn, kan er volgens het team een aanhangwagen aangekoppeld worden. “Wat betreft vervanging en uitbreiding van het trammaterieel kan de gemeente overwegen deze in de toekomst te gaan leasen. Bij het leaseovereenkomst kan zij dan bedingen dat het materieel na gebruik wordt hergebruikt. *Lachend* .... “We hebben straks niet alleen een *swapfiets*, maar ook een *swaptram*.”

“Wij zijn net als iedereen burgers, wij zijn jong, onze kennis en kunde is up-to-date en wij zijn niet op ons mondje gevallen.”

Team Vreet Tram

Het winnende internationale team Duurzame mobiliteit bestaat uit: Duccio Baldi, Jeroen De Vries, Sarah Haas, Gregory Loyse, Esmee Mlihi en Charlotte Yong. Twee jonge professionals met werkervaring en vier studenten. hoewel bekend met het mislukken van de Cargotram uit 2009 kozen ze toch voor de traminfrastructuur. In hun concept heeft de gemeente Amsterdam de leiding als eigenaar bij het uitbaten van deze publieke infrastructuur. Bestaande technologie zorgt voor innovatie. De volgende stap voor het team is een bid bij Climate KIC uit te brengen voor een eventuele Europese uitrol.

Ferdinand Bolstraat lijn 24

Als proefproject voor de Vreet Tram kiest het team voor lijn 24 door de Ferdinand Bolstraat, waar sinds de aanleg van de Noord-Zuidlijn geen vrachtverkeer meer mag rijden. Dat verbod treft de Albert Cuyp-markt, horeca, winkels en de vele toko's met exotische producten in De Pijp. Veel van hen foerageren dagelijks hun winkel of stal met eigen bestelbusjes. Naast de aanvoer van verse groente, fruit en drank voor de hipster-horeca en -winkels kunnen de marktkooplieden en middenstanders met winkels van verse goederen voor buitenlandse Nederlanders, straks gebruik maken van de Vreet Tram. Het gebruik van de Vreet Tram is een stuk goedkoper, de vervoerskosten van de goederen dalen met zo'n vijftien procent. Tijdens de brainstormsessies leerde het Vreet Tram-team dat hoewel schoon, slim en snel vervoer binnen hun concept zeer gewaardeerd wordt, dat leveranciers niet staan te springen het vervoer van de laatste meters tot aan de klant te verliezen aan derden, de vervoerders per elektrische de (bak)fiets. Het zou voor de leverancier het verlies van direct contact met klant betekenen. Ervaring leert dat juist in dit directe klantencontact ter plekke zij vaak nog wat extra's verkopen. Een oplossing zou zijn dat de leverancier zijn eigen elektrische (bak)fietsen met zijn logo in de stad inzet voor die laatste meters van tramhalte tot de deur van de klant. Voor de logistieke keten kleinschalig vervoer betekent het: kostenbesparing, voorspelbaarheid van de aankomst van verse goederen en verdere verduurzaming van bedrijfsvoering.

“Een goederentram à la de Vreet Tram is mogelijk in Nederlandse steden als Den Haag, Rotterdam en in andere Europese steden met een bestaande traminfrastructuur.”

Openbare ruimte terugwinnen

Optimaal gebruik maken van bestaande infrastructuur heeft verstrekkende gevolgen voor de stad op zich. Het stopt verdere versnippering van de openbare ruimte voor aanleg van nieuwe infrastructuur. De gemeente Amsterdam wint met kleinschalige vervoer per Vreet Tram voor haar burger de openbare ruimte terug en verbetert zo de leefomgeving en dringt de luchtvervuiling terug. Mlihi noemt dit democratisering van de openbare ruimte waar de burger woont en leeft in meer groen en met meer water. Want tegelijkertijd biedt de herwonnen ruimte de gemeente de kans maatregelen te nemen tot klimaatadaptie van leefomgeving en wateropvang.

Het Vreet Tram-team wil nu met de gemeente Amsterdam en haar vervoersbedrijf gaan praten of zij bereid zijn en de moed hebben te innoveren en te investeren in duurzame mobiliteit. Het businessplan van het gemeentelijke vervoersbedrijf (GVB) voor het leveren van deze service en de exploitatie van de Vreet Tram kunnen op termijn winstgevend worden. “De gemeente zou zelfs in de toekomst het openbaar vervoer voor de burger goedkoper of zelfs gratis kunnen maken” voorspelt de woordvoester van het Vreet Tram-team. Utopie? Idealisme? “Zo kan je onze visie, ons concept niet wegzetten. Onze plannen zijn realistisch en praktisch uitvoerbaar, omdat we uitgaan van wat er is en met hedendaagse technologie willen innoveren. Kansen voor een goederentram à la de Vreet Tram liggen zowel in Nederlands steden als Den Haag en Rotterdam als in andere Europese steden met een bestaande traminfrastructuur.”

Meer informatie over het Vreet Tram-team: mail [Esmee Mlihi](mailto:Esmee.Mlihi)

Désirée Crommelin
© duurzaamplus.nl

foto's © Vreet Tram